

Kákonyi S.J.

KRISZTUS KATONÁI

KORDA RT. BPEST.

KÁKONYI ISTVÁN S. J.

KRISZTUS KATONÁI

BUDAPEST, 1938.

SZENT IGNÁC LIGA KIADÁSA.

**NR. 846|1937. IMPRIMI POTEST. BUDAPESTINI, DIE 7. NOV. 1937.
EUGENIUS SOMOGYI S. J. PRAEP. PROV. HUNG. — NIHIL
OBSTAT. P. FRANCISCUS ZSIROS S. J. CENSOR DIOECESANUS.
NR. 3405|1937. IMPRIMATUR. STRIGONII, DIE 26. OCTOBRIS 1937.
DR. JOANNES DRAHOS VIC. GENERALIS.**

**CIMLAP: LEO SAMBERGER: A LOVAGI ESZMÉNYEKÉRT
LELKESŰLŐ SZENT IGNÁC**

K O R D A R. T. N Y O M D Á J A, B U D A P E S T.

A K I R Á L Y H I V

Örökszép jelenet: egy tiszta, nemeslelkű fiú odaáll az Udvözítő elé a nagy kérdéssel: „Mit kell tennem, hogy elnyerjem az örök életet?” Az Udvözítő rátekint és megszereti őt. Néma örömmel, isteni gyönyörűséggel élvezi ezt a fiatal, tiszta, merész, ideálisan szép lelket... Tekintete világszélesre táguul: az előtte álló fiúban egyszerre látja minden idők lobogó-lelkű ifjúságát. Szemükben tüzes lelkesedés, ajkukon ott türelmetlenkedik a nagy kérdés: Uram, mit kell tennem...?

És az Úr látja: beszélhet bátran, megmutathatja akár a legmerészebb csúcsokat is: az ifjúság megérti őt!

Szíve mélyéről veszi a választ: „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van, oszd el a szegényeknek és azután jöjj, kövess engem!”

Ha akarsz. Ha nagy lélekkel neki mersz vágni. Nem kényszerít senkit, mert nagyon szeret. Szívünkre bízta, önkéntes nekilendülésünkre vár...

De a gazdag ifjú szíve fogva volt: húzta, vitte, sodorta magával a világ szeretete Krisztustól egyre távolabb... Jézus pedig szomorúan néz utána, követi tekintetével a gazdag ifjút, aki nagyon szegény, és benne a többi nagyon szegény fiút is, akiknek valamikor tüzet fogott a lelkük, de nem merték kimondani a nagy igent: mennek, távolodnak, elesnek, fölkelnek, vonszolják magukat nyomorúságról-nyomorúságra, szemükben a menny fényességével, szennyes ruhában, vérző szívvel, vérző kezekkel...

A gazdag-szegény ifjú elnémult szívében kilobbant a láng és ment... De Jézus hívó szava nem némult el, nagy, hősi Szívében nem lobbant ki a láng. És mindig voltak és mindig lesznek, ma is vannak nagy- és nemeslelkű fiúk, akiknek szívében egész visszhangra talál a hívás, akiknek egyszerre tüzet fog a lelkük: és elindul és szüntelenül hömpölyög a hatalmas ver sacrum, a nagy tavasz, melyhez fogható nincs több a világtörténelemben: az ifjúság és szépség, a nagyobbraszületett fiatal lelkek végnélküli, áradó hullámmása a Nagy Ideál, az örök Jellem: Krisztus felé...

KRISZTUS KAPITÁNYA

Pamplona alatt dörögnek az ágyúk, omolnak a falak. Az őrség már-már megadja magát: de hirtelen fölmagasul az omladozó bástyán a fiatal, lánglelkű kapitány, Loyola lñigó daliás alakja. Tüzes, gyújtó szavaival, páratlan hősiességével lelket önt a csüggedőkbe: ott van mindenütt, ő a védők szíve-lelke, ereje, bátorsága. De dördül az ágyú, repül a golyó: összerogy a hős... elesik a vár.

Betegágyon... Lécek közé szorítják a szétromcsolt lábszárát. Összeforr, de egy csontdarab kiáll. Lefürészelni! — vezényel lñigó. De a csont rosszul forr össze. Újabb vezényszó: Eltörni és újra összeilleszteni! Folyik a műtét, a hős meg se szisszen, csak kemény öklét és ajkát szorítja össze iszonyú erővel. De a beteg láb rövidebb, mint a másik. Csigákkal kifeszíteni és meghúzni! — És mialatt a büszke, fiatal kapitány elszántan küzd ép lábáért: a betegágy fölött megszólal a királyi toborzó: hívja a hős katonát, ő tudja hová...

Hadvezérnek, hogy válogatott hősökbl ro-

hamcsapatot szervezzen a Nagy Király szolgálatára, hogy azzal meghódítsa a szíveket és diadalmasan előrevigye a Király lobogóját a föld végső határáig...

lőigó eleinte tétováz... De amint lelkébe sugárzik a kegyelem, azonnal lendül és indul, nemes katonaszívének egész erejével nekivág a küldetésnek. Leveti lovagi öltönyét: minek az, ha már egyszer Krisztus erejével páncélos a lélek? — koldusruhába öltözik, elhagyja ősei büszke lovagvárát és a manrézai barlangba költözik.

És itt mélyen belenéz az örök Király Szívébe és amit lát, örökre beleég lelkébe. Ettől kezdve egyetlen ambíció hevíti: Krisztus tüzes lelkével, erejével telítve ki a barlangból, vissza a világba és fölgyújtani, lángbaborítani azt evvel a lobogó, isteni tűzzel! Egyetlen nagy vágya: meghódítani Krisztusnak az egész világot! Ez a hűséges, erős, mindenre vállalkozó, tüzes lovagi lélek tükröződik gyönyörű imájában is:

Örök Ige, Istennek Egyszülött Fia! Taníts engem igazi nagylelkűségre; taníts engem neked szolgálni, amint Te azt megérdemled; adni kislelkű számítgatás nélkül; küzdeni, nem tö-

**rödve a sebekkel; dolgozni a nélkül, hogy
nyugalmat keresnék, magamat föláldozni a
nélkül, hogy más jutalmat keresnék mint azt
az öntudatot, hogy Neked szolgáltam!**

A Z Ú R K A T O N Á I

És a vezér, a Nagy Király követe, elindul, hogy katonákat toborozzon Krisztusnak és az ő Országának. A benne lobogó lelkesedéstől egyszerre tüzet fog Xavér, Faber és a többi nagyrahitottak lelke: egymásra találnek, szemük összevillan, szívük összedobban és 1534 Nagyasszony napján mind a heten fölmennek a Párizs fölött emelkedő Vértanúk hegyére, ahol Boldog Faber misézik és mind a heten fogadalmat tesznek, egy szívvel-lélekkel fölesküsznek az örök Király zászlajára. A közös szent cél összeforrasztja őket mindörökre. Pár év múlva Rómába mennek, ahol 1540-ben megalakul a „legkisebb Jézus Társasága”, amint Szent Ignác nevezi, — a Nagy Király rohamcsapata. A légiót a vezérről szokás elnevezni, akinek a zászlaja alatt harcolnak a katonák: ők pedig Jézuséi mindenestül, az ő zászlaja alatt akarnak vitézkedni utolsó lehelletükig: ezért keresztelik Jézus nevére a „kis Társaságot”. Neki szentelik magukat mindörökre: ő a

Vezér és ő a Király, ő az Esmény és ő a Mintakép: az ő nagy és hősi Szíve szerint kell alakulnia minden katonának.

Megmenteni másokat, üdvözítve üdvözülni: ez a teljes krisztusi élet, tehát ez a jezsuita programja is. Az embereket Krisztushoz vinni, nagy és szép lelkekké, hőökké, szentekké formálni őket és közben hőssé, szentté, hódító apostollá válni: ez a nagy és teljes élet, a vonzó, gyönyörű ideál, melyet Szent Ignác az Úr katonái elé tűzött.

Olyan embereket akart, „akik keresztre feszítettek a világnak és akiknek a világ is keresztre van feszítve. Új embereket akart, akik saját kívánságaikból, rendetlen vágyaikból kivetköztek, hogy Krisztusba öltözzenek; akik maguknak meghaltak, hogy az igazságnak éljenek; akik, mint Szent Pál mondja: fáradságban, virrasztásban és nélkülözésben, tisztaságban és tudásban, béketűrésben és nyájjasságban, az Isten Lelkében, nem színlelt szeretetben, az igazság igéjében, az Isten erejében, jobbról és balról az igazság fegyverzetében, — dicsőség és becstelenség, gyalázat és jóhírnév, balsors és jószerencse közt egyaránt hatalmas léptekkel törtetnek az örök haza felé

**és másokat is ellenállhatatlan erővel visznek,
sodornak, ragadnak magukkal, mindig Isten
nagyobb dicsőségét tartva szem előtt." (Sum-
ma Const.)**

A P R Ó D É V E K

Szent Ignác meghalt, de műve, a fekete sereg, az Úr rohamcsapata tovább él, tovább küzd az Isten Országáért. Alaptörvényeit, vas-szervezetét maga Szent Ignác alkotta meg a Konstitúciókban: ebből villan elénk az a markáns, kemény jezsuita arcél, mely Szent Ignácban és a többi nagy jezsuitában olyan megkapóan ismerős nekünk: Isten dicsőségéért lángoló hatalmas ambíció, fáradhatatlan buzgalom, kemény munka, minden vállalása a lelkekért egészen a vértanúságig, és a jószág, szelídség, vaskemény akarat minden vállalkozásban.

Aki magas tornyot akar építeni, annak mély alapot kell raknia. Különben nem áll biztosan a büszke épület. Mert az apostol élete nem lehet lapos, ósdi viskó, amelyben maga is alig talál menedéket: az apostolnak erős, hatalmas, égremutató világítótoronynak, ezreket, talán tízezreket szívére ölelő pompás katedrálisnak kell lennie, melyben ezrek és tízezrek

dicsőítik az Atyát lélekben és igazságban. Ennek a pompás épületnek alap kell, mert ha összeomlik, ezeket temet el; mélyre, nagyon mélyre kell tehát ásni: erre valók az apródévek, erre való a kétévi noviciátus. Csöndes, meghitt, magábanéző bensőségben kell a fiatal jezsuitának keresnie és megtalálnia önmagát — az Istenben. Tiszta, erős, szabad legyen a szív, mely az Istent akarja hordozni! És árad a kegyelem, tüzesül a szív, mert a nagylelkű odaadást fejedelmi módon tudja viszonzni az Isten, amint Szent Ignác önmagán tapasztalta.

Az ifjú apród életében döntő jelentőségű a harmincnapos lelkigyakorlat. Szent hónap a Király Szívén, Jézus Szívében, az Atya keblén. A megtisztulás, látás, egybeforradás napjai ezek, melyeknek fénye és melege egész életre elkísér. Csodálatos módon megölel az Isten és lemállik rólunk minden; lelkünkbe ég Krisztus fényes arca, belenézünk végtelenül gazdag, isteni Szívébe és ettől kezdve egy szomjúság éget: ugyanazt érezni, mint Ő, ugyanúgy gondolkodni, akarni, cselekedni és élni, mint Ő: ez a mi életünk szent napszáma, örökszép feladata. A cél oly fönséges, hogy ennél szebb és magasabb nincsen se égen, se

földön: szerelmes Fiú lenni, mint az Egyszülött, hasonlónak lenni az Isten Fia képmásához, hogy az Atyának mindig jókedve teljék bennünk...

A LOVAGGÁÜTÉS HAJNALA

A kétévi szolgálat végén a már-már hőssé érett lélekre ráköszönt a nagy hajnal, a lovaggáütés hajnala. Az apród az oltár elé térdel és hármassal fogadalommal a kenyér színe alatt rejtőző Királynak szenteli magát. Egyszerűek a szavak, melyekkel „örök szegénységet, tisztaságot és engedelmisséget fogad a Jézus Társaságában”, — de a nyomukban születő valóság szinte fölmérhetetlen: az odaadás tüzeiben — mellyel Istené lesz és Isten az övé — újjászületik a lélek, visszakapja teljes keresztségi ártatlanságát. Egyszerűek a szavak, de alighogy elhangzanak, az apród Jézus társa lesz, seregébe fogadja az Úr. Ettől kezdve mindene Jézusé a Jézus Társaságában. Jézusnak adta egész életét, minden erejét és viszont az Úr is egészen neki adja magát, éspedig olyan mértékben, amely őszinte az apród odaadása. Ezt a mélységes, bensőséges, több mint baráti viszonyt jelzi, sejteti oly édesen az S. J., melyet a nevünk után írunk: socius Jesu, Jézus társa... Mindene az enyém, mindenem az övé; mindig vele vagyok,

mindíg velem van; elválhatatlanul egyek vagyunk életben-halálban...

Úgy megyek át az életen, mint a Mester: szegényen, függetlenül minden anyagi gondtól; igénytelenül, mint az Üdvözítő: de ez az igénytelenség a legmagasabb igény föltétlen bejelentése: egyedül Isten! És ez elég is, más nem is kell. Krisztus szegény lett, hogy minket gazdagítson; tehát én is szegény akarok lenni. Minden vagyonom Krisztus.

Tisztán, „mint az ég angyalai“ (Szent Ignác). Szívem egyedül Jézusé. Akik szüzen élnek, azoknak minden gondja, gondolatja az Úré (Szent Pál). Örökké fiatal, osztatlan, egész szívet akar az Úr; odaadom neki... Megéri...

Férfias hűséget, föltétlen engedelmisséget fogad a Királynak és minden helyettesének a Jézus Társaságában. A nemesség kötelez. Krisztus engedelmes volt mindhalálig, egészen a kereszthalálig: tehát a katona is engedelmes akar lenni mindhalálig, ha kell, kereszthalálig is, mert nem akar jobb sorsot, mint a Mester. Lelkesen fölesküszik a zászlóra:

Követem lobogódat híven, halálomig,
Velem vagy harcaimban, hű Szíved bátorít:
Te nem hagyod magára hűséges katonád,
S a harc után az égben adsz örök koronátl

H A D G Y A K O R L A T O K

Az apostolnak biztosan, keményen meg kell vetnie lábát a szellemek harcában. Föl kell magát vértéznie a szellem és tudás fegyvereivel. Közvetlen érintkezésbe kell lépnie a nagy, régi és legújabb szellemi áramlatokkal, melyek — akár égi, akár alvilági tűzből születtek — századokon át ihlették, mozgatták és ma is mozgatják az emberiséget. Az ó- és középkor lángelméinek hatalmas szellemi vívmányai idő és tér fölötti, mély, biztos, átható pillantást adnak az igazságok előtt föltáruuló léleknek, — a modern problémákkal való közeli érintkezés pedig közvetlen-közeli hozza a készülő apostolt a kor vajúzó, vívódo lelkehez.

A nagy, örökérvényű világnézeti kérdések biztos megválaszolása, a válasz igazolása, tiszta megfogalmazása, lélekbe fektetése: ez a hároméves filozófiai tanulmányok főcélja. Ez a ma apostolának szellemiskolája. És e mellett, szinte észrevétlenül a lélek bensőleg is megszilárdul, megtanulja az apostol számára olyan nagyfontosságú művészetet: mindenben Istent

keresni (Szent Ignác) — és meg is találni...

Ezt követi általában két évi tanári, vagy nevelői munka a Társaság kollégiumaiban. Új, soha nem sejtett mélységek tárulnak fel a fiatal jezsuita előtt: bepillant az eleven, lüktető, fiatal gyermekszívekbe, a fiúk fejlődő, acélosodó lelkébe és habár kicsiben, de mégis élénken, közvetlenül megtapasztalja, mi kell az apostoli élethez, mit jelent a felelősség a lelkekért, mit jelent és micsoda erőket követel az emberfeletti viaskodás az emberek akarátával a legfelsőbb akaratéért, — hiszen ez lesz egész apostoli élete, — és itt ízleli meg először amúgy istenigazában az apostoli élet mindent megérvő, férfias, tiszta örömeit is. A fiatal nevelő nagyon sokat ad és nagyon sokat kap ezekben az áldott években. Nevelve nevelődik és miközben fiatal lelkeket alakít, maga is alakul, munkában, felelősségben, odaadó, áldozatos apostoli szeretet tüzében megedződik, nagykorúvá lesz, belsőleg férfiúvá érik. Talán ezek a jezsuita élet legnehezebb, de éppen ezért a legszebb, legboldogabb évei...

Csakhogy ezek is fecskeszárnyon tovaszállnak és a kéklő messzeségből újabb magas cél int felénk.

A G R Á L - L O V A G

... Fölmerül előttünk a mélységes titkú Grál-kehely, sejtelmes fényű ragyogással, örök titkoktól vemhesen és ellenállhatatlanul vonz, siettet, hívogat: búcsút mondunk a kedves magiszteri éveknél és a szent tudományokba mélyedünk, hogy fölkészüljünk a nagy napra, pappászenteltetésünk ünnepére. A fiatal jezsuita három év alatt ér föl az Úr hegyére. Bizony, elég hosszú idő! És mégis: minél közelebb a vágyak napja, a várva-várt hajnal, annál inkább elhatalmasodik, úrrá lesz lelkén a szent komolyság és félelem: tudásom, szentségem elegendő-e ahhoz, hogy az Úr választott papja legyek?

És az első fehérvasárnap verőfénye, és a noviciátus boldog májusa után harmadszor is átsuhan lelkünkön az örök tavasz lehellete: áldozócsütörtökre virrad a kiválasztott és ettől kezdve örök áldozócsütörtök ünnepel a pap szívében...

Beköszönt a nagy nap. A püspök Krisztus nevében ráteszi kezét, kezébe adja Krisztus isteni hatalmát, örök erejét, lelkébe önti az

Isten Lelkét, az Úr kegyelmét. És az új pap az ostya fölé hajol és életében először mondja ki a nagy szót: Ez az én testem... és kezébe, kelyhébe, szívébe száll a Krisztus. Az örök Főpappal egyesülve bemutatja a nagy Áldozatot a mennyei Atyának és oldódnak a bűn bilincsei, szállnak a boldog lelkek az ég felé... és tördeli a kenyeret az éhező tömegnek, maga is mindenki kenyérévé válik, jószágból elosztogatja magát a lelkeknek Krisztusért... És fönt a kóruson, az első misén, és még följebb, az égi kóruson, a papi élet miséjén csodaszépen énekelnek: „Már nem mondalak titeket szolgálóknak, hanem barátainknak...”

És először emelkedik áldásra az áldott kéz. Megáldja édesanyját, édesapját, testvéreit... és mindenkit, akiket szeret. Megáldja a híveket, akik szent tisztelettel térdelnek eléje és kezéből az Úr kegyelmét várják... És végül csordultig teli szívvel megáldja lelke Édesanyját, a Jézus Társaságát, aki oly hűségesen ápolta, fölnevelte, megérelte benne a szent papi hivatást...

„Száradjon el a jobbkezem, ha valaha is megfeledkezném rólad, Édesanyám, Jézus szent Társaság!\" (Xavéri szent Ferenc.)

S Z E N T N A P S Z Á M

Az Udvözítő negyvennapos magánnyal készült nyilvános apostoli életére: a fiatal pap is tanulmányai befejeztével egy évre ismét magányba vonul. A harmadik próbaév és a nagylelkigyakorlatok termékeny csöndjében egészen apostollá érik. Ismét közel, nagyon közel megy az Úr Szívéhez, — talán most jut hozzá legközelebb, — és kiolvassa belőle jövőendő életének és apostoli működésének irányvonalait. És akkor, éppen harmincéves korában, mint az Udvözítő, elindul az apostoli életre: Krisztus férfikorának teljes erejében a hadak útjára lép és küzd, dolgozik az Isten Országáért, akár idehaza, akár a távoli pogány missziókban.

Az előjárók körültekintő bölcsesége erdőknek és képességeinek leginkább megfelelő munkatérre állítja az új apostolt, aki azzal a biztos tudattal áll munkába, hogy ott dolgozik, ahová az Isten akarata, a Király parancsa szólítja. Idehaza gazdag lehetőségek nyílnak az apostoli munkára: mindenki megtalálhatja

a neki való munkateret, ahol tehetségei leg-
szebben gyümölcsöznek Isten dicsőségére és
a lelkek hasznára. Tarthat népmisziókat és
lelkigyakorlatokat minden rendű, korú és rangú
embereknek, lehet író vagy szerkesztő, tudós,
nevelő, vagy ifjúsági vezér, kongregációs pré-
zes, vagy lekipásztor, működhetik az intelli-
gencia körében éppúgy, mint a szegény mun-
kások között: „mindenkinek mindene lehet,
hogy mindenkit megnyerhessen Krisztusnak”.
(Szent Pál.)

Egészen pap, egészen apostol!

Az Istenért égő szeretet, amelyet az elő-
készület hosszú éveiben ápolt és gyarapított
lelkében, most túlradhat, kicsordulhat: jöjje-
nek a lelkek, akik világosságra, melegre, sze-
retetre vágnak, örök vizekre szomjasak! Me-
ritsenek belőle, teljenek be az Istennek egész
teljességével Vigasztal, tanít, lelkesít, taná-
csol, eligazít, megvilágosít, bátorít: egyszóval
mindenütt, ahol kell, vagy ahol lehet, segít,
erős kézzel lendít mindenkit előre az élet út-
ján, az Isten ösvényein.

Igen: az embereket támogatni, győzelemre
segíteni az Élet nagy harcában: ez a szent

**napszám, ez a jezsuita tettekben gyümölcsöző
hazaszeretete egész életén keresztül. Úgy-e,
ezért érdemes élni?**

É R E T T B Ú Z A M E Z Ő K

Egy levél: Xavéri szent Ferenc írta Kotschinból (India) 1544 január 15-én. Lángoló tűzcsóva a nagy apostol izzó lelkéből.

„Sokszor lelkembe markol, elragad ez a gondolat: szeretnék Európába menni, szeretném bejárni a tantermeket és mindenütt, mint valami eszelős, hangosan kiáltanám: Nézzetek, mennyi lélek veszte el örök boldogságát, mennyi lélek hull a kárhozatba, csak azért, mert senki se törődik velük! Csak tanulnak és megint csak tanulnak, — ó bárcsak gondolnának a nagy számadásra, melyet talentumaikról kell adniok az Úrnak! Lehetetlen, hogy lelkükbe ne markolna kiáltásom, lehetetlen, hogy ajkukra ne tolulna a nagy megajánlás: Uram, itt vagyok! Mit tegyek? Küldj oda, ahová akarsz!

Az egyetemeknek ezt szeretném lelkükre kötni: a pogányok száma millió és ezek mind keresztények lennének, ha volna munkás! Hol vannak az önzetlen, nagy lelkek, akik nem ke-

resik a magukét, hanem egyedül Jézus Krisztus érdekeiért élnek-halnak?"

És ha Xavér ma visszajönne, talán másképp írna? ...

Japánban, Kínában, Indiában és az egész világon óriási feladatok várnak a missziókra. Százmillió légiók menetelnek a sátán árnyékában: micsoda elenyésző csekélység evvel szemben az a pár tízezer szikravivő? Az éjtszaka mérhetetlen: messzire szétszórt apró pásztorűzek sohase fogják nappallá varázsolni. De ha annyian volnának, hogy látnák egymást? Ha annyian volnának, hogy mind-mind összefogódzhatnak egyetlen lángba, mely az égig, a csillagos égig érne és a pogány, fekete éjtszaka benne égne? ... Gyönyörű álmok, mikor lesztek már élet és valóság?

A végtelen mezők aratásra várnak, de elenyészően kevés a munkás és hősie lelküket fölissza a pogány pusztaság, mint a hajnali harmatot a Szahara szomjas homokja: mert kevesen vannak! Pedig most van a döntő óra: a lelkek milliói érettek az örök Ige befogadására, az érett búzarendek hatalmas hullámokban omolnának az Egyház szívére, a kalászkok mind kérébe, a nagy Asztagba vágynak,

a búzaszemek mind Krisztus magtárába sóvárognak: de hiányzik az erős arató sereg... És a drága búzaszemek, amelyekért az isteni Búzaszem a földbe hullott, meghalt, hogy az örök életre megteremje őket, a földre hullnak, útfélre és tövisek közé esnek és rettenetesen egyedül maradnak, míg az ég madarai föl nem eszik őket...

„Szeretném bejárni az iskolatermeket és szeretnék mindenütt teli torokkal kiáltani: Segítsetek! A vetés érett; a búzamezők aratókra várnak!”

A N A G Y H Ó D Í T Ó

Igy ír a lánglelkű apostol, Krisztus nagy hódítója. Pedig tizenkét évvel előbb még maga is azok közé tartozott, akik „tanulnak, tanulnak, a nélkül, hogy a nagy számadásra gondolnának“. Nem rosszakaratból teszi, csak egyszerűen nem gondol vele. Hogy is gondolna, hiszen fiatal, csupa szellem és férfias erő: nem is csoda, hogy mindenki szereti. Pazarul mosolyog rá az élet és Xavér nagyon örül ennek. Miért ne örülne? Alig húsz, éves és máris tanár a világhírű párizsi egyetemen! Merészen ívelő pályája egészen elragadja, lelkében ott vibrálnak, pazarul csillognak a jövő színes álmokképei...

És ekkor egy idősebb egyetemi hallgató kerül a kollégiumba. Éppen abba a szobába költözik, ahol Xavér is lakott. Nem valami elragadó megjelenésű férfi, de bölcsesége és megfontolt, férfias komolysága első pillanatra titkos bámulatra hangolják a fiatal tanárt. Az idegen szívesen hallgatja lakótársa színes ábrándjait és Xavér órákhosszatt beszél neki jö-

vendő terveiről. De mikor a lelkes fiatalember kifogy a mondanivalóból, a másik nagyon komolyan csak ennyit mond:

„Xavér! Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja?!“

A büszke egyetemi tanár eleinte elfüleli a szót, ügyet sem vet rá, mintha nem is hallotta volna. De később megdöbben, gondolkodni kezd, meginog és egyszerre odatesz önbizalmából fakadó nyugalma. Akármily szépet gondol, a legragyogóbb fantáziakép mögött is mindig ott settenkedik a nagy kérdés, mint valami kérlelhetetlen, fekete árnyék, mint valami egészen más, kijózanító világosság, melynek érintésére az ő fényes álmai egyszerre szétfoszlanak és éjtszakába hullnak.

Fölkeresi Szent Ignácot, — hiszen ő volt, aki a tövist lelkébe lopta — és félve kérdezi, van-e számára más mondanivalója is?...

És ekkor Ignác beszélni kezd neki az örök Királyról, Jézus Krisztusról és az ő lovagi szolgálatáról, az igazi lelki nagyságról és az örök hódításokról. És ekkor a Xavér lelkében szunnyadó hős egyszerre fölfigyel, a nyomorúságos földi álmok semmibe tűnnek; az eddigi

kérlelhetetlen, kegyetlen gondolat, legszebb álmai hóhéra, mely kioltotta vágyai világosságát, most egyszerre új, vakító fényforrássá válik lelkében, és merészen előrevilágít a jövőben bontakozó hatalmas karrier felé: a hős szeme villan, ujjong a lelke, és mint valami óriás, elindul örök, diadalmas útján a nagy Hódító, a Krisztus hódítása...

H Ó S Ö K H Ó S E

A vértanúság történetében szinte egyedülálló P. de Brébeuf szent János indián misszionárius és társainak vértanúsága. A páter írja naplójában:

„Valami ellenállhatatlanul ösztönöz arra, hogy életemet adjam Krisztusért. Már tíz nap óta a vértanúság forró vágyában ég szívem...”

Imája közben hatalmas kereszt jelenik meg előtte: az irokézek hazájából jött. Erre fogadalmat tesz, hogy soha el nem kerül a vértanúság alkalmait:

„Jézusom, ha engem, méltatlan szolgádat, valaha is a vértanúság kegyelmével kitüntetsz, fogadom, hogy nem utasítom vissza ezt a kegyelmet. És hogy ez a szándékom örökkérvényű legyen, fogadalmammal még a visszautasítás lehetőségétől is megfosztom magam: soha el nem kerülöm a vértanúság kínálkozó alkalmait és örömmel akarom fogadni a rám mért halálos csapást. A mai naptól kezdve, Uram, Jézus, örömet felajánlom neked teste-

met, lelkemet és véretem: add, hogy meghaljak érted, aki életedet adtad értem!

Bárcsak megtérne Kanada pogány népe és ne bántaná tovább az Istent, hanem lángolón szeretné Őt! Mily szívesen elviselném ezért mindazt a kínt és gyötrelmet, melyet az indián foglyoknak kell elszenvedniökl! Kész az én szívem!... Saját véremmel írom alá e sorokat és oly szívesen odaadom ezért egész életemet, akárcsak ezt a vércseppet!"

És jött a vértanúság és a hős nem kerülte el. A vad irokézek a keresztény hurónokra törnek, elfogják a pátert társaival együtt és a kínzó oszlophoz kötik. Késeikkel, baltákkal célbadobnak rá, majd tüzet gyujtanak körülötte. A fogoly hurónok néma csodálattal nézik hőselkű atyjukat, aki szisszenés nélkül szenved a legborzasztóbb kínokat! Alig gondol magával, lángoló szavakkal buzdítja övéit, meg ne tagadják Krisztust! Kitépik a nyelvét, torkába tüzes zsarátnokot dugnak: már nem szólhat, de példája páratlan erejű prédikáció. Neki-esnek késeikkel, jókora húsdarabokat vágnak ki testéből, megsütik és fölfalják: és a hős áll, mint valami ércszobor, meg se szisszen, jajszó és nyögés nélkül állja a borzasztó kínokat! Az

irokézek megdöbbenve állanak ekkora lelkerő
láttára. Egyikük odaugrik, fölhasítja mellét,
kitépi a hős szívét és mohón issza belőle a
vért, hogy szívébe szálljon a rettenthetetlen
férfi bátorsága!

Mire képes Krisztus katonája Krisztus ere-
jével!

SZENTEK KOSZORÚJA

Jézus Társasága a szentek társasága. A jezsuita élet a szentség páratlan iskolája. Egyik szentatya mondotta, hogy akiről bebizonyul, hogy a Társaság szabályait hűségesen megtartotta, azt csoda nélkül is szentté lehet avatni. És valóban, csodálatosan kedves újjmutatása a Gondviselésnek, hogy a Társaságban minden hivatásbeli állapotnak és munkakörnek megvan a maga szentje: az előjáróknak, apostoloknak, tudósoknak, lekipásztoroknak, nevelőknek és tanároknak, tanuló rendtagoknak, segítőtestvéreknek és noviciusoknak egyaránt megvan a kézzelfogható eszményképük egy-egy szent testvérük életében.

Szent Ignác nyomában a szentek és boldogok tündöklő serege halad:

Xavéri szent Ferenc, a missziók főpártfogója, akit az Egyház az apostolok közé akart iktatni, mert missziós tevékenysége páratlanul áll az Egyház történetében: tízezreket keresztelt meg sajátkezűleg és intézményeivel százezreket vezetett közvetve Krisztushoz; Bellar-

min szent Róbert bíboros, az ellenreformáció szellemi vezére; Canisius szent Péter, Németország nagy apostola; Borgia szent Ferenc, az egykori spanyol alkirály; a három ifjúsági szent: Gonzaga Alajos, a „rettenetes önfegyelmzés” hőse, aki szerint minden józanul gondolkodó embernek jezsuitává kellene lennie; Berchmans szent János, a „mosoly szentje”, aki második Alajos akart lenni, akiben a jezsuita szabályokat avatta szentté az Egyház; Kosztka szent Szaniszló, a tizenhatéves lengyel főnemes, a hitvallók Benjáminka; Kláver szent Péter, a nagy szociális apostol, a „néger rabszolgák rabszolgája”; a kilenc hős kanadai szent vértanú és a többiek, összesen huszonöt szent, közel százötven boldog, legnagyobb részük vértanú! És majdnem ugyanennyi jezsuita boldoggáavatási pöre van jelenleg folyamatban, köztük nem egy akad, akik alig 15—20 éve haltak meg.

Micsoda főséges lelki nagyság, hősiesség és eszményi szépség, áldott munkában gyümölcsöző élet hordozói ezek a férfiak! Ők a Jézus Társasága legszebb gyümölcsei: eleven bizonyágai annak, hogy a fa, amelyen nagy és szép életük teljessé érett, jó fa, isteni erejű

fa, mely még ma sem veszette el szenteket és apostolokat termő erejét. Ha a nagylelkű akarat elszántan kezét fog a kegyelemmel, amelyet felajánl neki az Isten, ma is kialakulnak benne az örökszép férfitípusok, a krisztusi élet hősei: a szentek!

A SZIVEK KIRÁLYA

Szent Ignác és Xavéri szent Ferenc nem pusztán legendás hősök, nagy szentek, kimagasló egyéniségek a Jézus Társasága hőskorából. Nem; a jezsuitának sokkal többet mondanak nagyszerű életükkel: eleven hordozói, élő képmásai, megtestesült valóságai annak a nagy eszménynek, amelyet minden jezsuita lángolón követ és követni fog mindig, mert követnie kell, ha igazi, tősgyökeres jezsuita akar lenni: ez a szentség és apostolság kettős krisztusi eszménye. Mindkettő megvan mindegyikben, hiszen egyik a másik nélkül nem lehet: de talán Szent Ignác lelke inkább a jezsuita belső életének a tükre, míg Xavéri szent Ferenc az apostolság, a krisztusi hódító munka örökszép ideálja.

Az első a személyes életcél: Istennek minél nagyobb megdicsőítése, és pedig Jézus Krisztushoz való lehető legtökéletesebb hasonlóság által. Ezt kívánja tagjaitól elsősorban a társaság, és ebben hathatósan támogatja is őket, — hiszen a „belsőből kell kiáradnia a ható-

erőnek a külső működésre", az apostolságra. (Szent Ignác.) És ez a cél akkor valósul meg igazán, ha Krisztus egyetlen, korlátlan úr és parancsoló a jezsuita szívében. Ez az értelme annak a heroikus munkának, mellyel bensőnket napról-napra, évről-évre fáradhatatlanul vessük, alakítjuk; ezért fürdetjük meg naponta lelkünket az örök igazságok teremtő napsugárában a reggeli elmélkedés idején; ezért végzünk lelkigyakorlatokat, ezért, erre teszünk örök, megmásíthatatlan erejű fogadalmakat, hogy mindig a szebbet, jobbat, tökéletesebbet keressük: azt, ami inkább hasonlít Jézushoz, az örök Eszményhez. És nem pihenhetünk mindaddig, míg el nem érjük a célt, amelyet el kell érniünk, hogy Krisztus uralkodjék bennünk az Atya dicsőségére.

Oly gyönyörűen fogalmazza meg ezt a belső célt Páter Olivaint, francia jezsuita vértanú lelkigyakorlatos imájában (a kommunisták végezték ki 1871-ben):

„Nőj, Jézusom, szüntelenül gyarapodjál bennem, szívemben, lelkemben, érzékeimben, képzeletemben; gyarapodjál bennem szelídséggel, tisztasággal, alázatoddal, buzgalommal, szeretetteddel; gyarapodjál bennem

**kegyelmeddel, világosságoddal, békességeddel;
gyarapodjál a Te érett, teljes férfikorodig; gyarapodjál bennem, amint gyarapodtál Názáretben Isten és az emberek szemében, Atyád megdicsőítésére, Isten nagyobb dicsőségére!**

A V I L Á G U R A

Amire a jezsuita teljes erejével törekszik önmagában, ugyanazt akarja a szív örök törvényei szerint másokban is megvalósítani: hogy Krisztus uralkodjék minden szívben, hogy Krisztus legyen a világ Királya. Legyen a hitélet Királya, az egész tudományos és szellemi élet középpontja, ő irányítsa a népek és társadalmak életét.

Ezért harcolni kell, mert tömérdek az ellenállás. Az Úr maga mondta, hogy az érte vállalt hadak útja keresztekkel van teli. És az első sorokban küzdő Társaságnak bőven kijutott a szenvedésből; de örömmel viseli az üldözést, a gúnyköpenyt, melyet vállára vetnek, a száműzetést, kínokat és a halált is, és ezt tartja legnagyobb kitüntetésének, mert nem akar jobb sorsot, mint a Mester. Üldöznék bennünket? Hála Istennek! Biztos jele, hogy Krisztus szelleme eleven bennünk!

A pokoli gyűlölet, az ellenség agyarkodása egyszer keresztre vitte a Jézus Társaságát, amikor sikerült kieszközölnie a pápánál a föl-

osztatási brévét. És a Társaság meghalt a kereszten, mint Jézus, éppen azokért, akikért vérzett, dolgozott. De az Úr föltámasztotta halottaiból és ezzel diadalmas tanúságot tett mellette, hogy halála az igaz halála volt. És azóta Jézus Társasága megkapta a teljes krisztusi hasonlóságot: Jézus stigmáit viseli, de az ő diadalmas élete is nyilvánvaló lett rajta. És a világ ámuló csodálatára és ellenségei fogcsikorgató dühe ellenére továbbra is halálmegvetéssel harcolja az Úr harcait. Szívében hordja a Király titkát, a kettős nagy titkot, mely Krisztus és az ő Egyházának titka: az ádáz gyűlölet és a lángoló szeretet titkát. Ellenségei engesztelhetetlenül gyűlölik, de övéi lelkes szeretettel övezik: és ez a Társaság legnagyobb dicsősége. Így halad át a történelmen a gyűlölet és szeretet keresztüzében és boldog, hogy Krisztus sorsában osztozik.

„Krisztus Király!” Ezért a jelszóért érdemes dolgozni és szenvedni, ezért minden áldozat kevés. Nincs főségebb cél az emberi élet számára, mint a halhatatlan, boldogságra teremtett emberi szívek boldogítása az Emberfia Országában. És az Isten harcosait ez a cél lelkesíti:

**Előre, testvér, kéz a kézben, soha egy
percre meg ne állj,
Amíg minden titáni bástyán zászlót nem bont
a Nagy Király!
Előre, míg a téboly éje bíborhajnállá nem
pirul
És a világ hozsannát zengve a kereszt elé
nem borul!**

TÜNDÖKLŐ NYOMOKON

És a Jézus Társasága megy, halad, fáradhatatlanul dolgozik az időben, — de az örökkévalóságnak. Tündöklő nyomokon halad, Jézus Krisztus, az örök Király, az Emberfia nyomában, aki isteni küldetésének fönséges öntudatával mondotta:

„Én vagyok a világ Világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben!” Szentek és apostolok szegődtek nyomába és tündöklő szépségű életükkel elének világítanak a magasba ívelő úton: hívnak, bátorítanak, segítenek és hathatósan lendítenek is, mert életükkel százszorosán igazolták a régi mondást: Deo servire regnare, Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni. Ez az öntudat ragyog az Úr katonái arcán, ezért járnak emelt homlokkal a Megfeszített nyomában: boldog nép, mely tud szívből örülni, dolgozni és szeretni! De nem is csoda, hiszen az Úr arca világosságában járnak egész nap! És ha jön az éjtszaka, amikor már senki sem munkálkodhatik, nyugodtan hajtják le fejüket akárhová, még a vérpadra

is, hiszen tudják, hogy a Király országában fognak fölébredni és akármilyen nagy szorongatásból jöttek, letöröl szemükből minden könnyet az Isten. Szelíd, fönséges, ünnepélyes arccal jön vitéze elé a Király és nagy-nagy Szívére öleli: Jöjj, hűséges katonám, neked adom az élet koronáját! És a hűséges katona boldogan tapasztalja: érdemes volt vállalni mindent ezért a nagyszívű Királyért, az Isten Fiáért, aki azt a csekély munkát is, amelyet voltaképpen Ő végzett bennünk, velünk és általunk, ilyen fejedelmi bőkezűséggel tudja jutalmazni!

Huszonötezer jezsuita él az egész világon szétszórva: de egyé forrasztja őket a „szereget törvénye, melyet a Szentlélek szokott megírni és a szívekbe vésní“ (1. szabály). Ez a „szereget Társaságának“ (Xavéri szent Ferenc) alaptörvénye. Lángolón szeretik a Vezért, Krisztust és benne és érte egymást és a halhatatlan lelkeket: és ez a három egy és ugyanaz a szereget, mely mindent in Christo egybekapcsol.

„A szereget soha meg nem szűnik“ — mondja Szent Pál. Ez tartja össze Jézus Társaságát és halhatatlan reményeket biztosít neki. És ha

egy hős harcos kidől, nem hagyja el a Társaságot, hanem még inkább hozzá kapcsolódik: a küzdő Társaságból a diadalmas Társaságba költözik. És a kihulló zászlót új, lelkes fiatal kezek kapják föl és viszik előre az Úr kegyelméből az idők végéig, amíg az egész sereg el nem jut az örök Király közelébe.

A D M A I O R A !

Én nagyobbra születtem! — ez volt Szent Szaniszló jelszava, akit maga a Szent Szűz hívott meg Fia Társaságába és aki jelszavához híven erős lélekkel mindent vállalt, mindent elviselt, csak hogy megvalósítsa a nagy célt!

Minden ideális lelkű fiú érzi magában ezt a mélységes vágyat és szíve nagyot dobban, amikor először mondja önmagának: Én nagyobbra születtem! Nem kell különös isteni hívás: ha nagy és szép életre vágyol, ha van kedved és tehetséged hozzá és úgy látod, hogy az Úrral együtt meg tudod valósítani azt, ami megragadta szívedet: vágj neki bátran, mert ez már hivatás, — és valósítsd meg elszánt akarattal!

Gondolj merészet és nagyot és tedd rá életed! Akard! És ha őszintén akarod, egészen biztos, hogy az Úr is akarja, hiszen minden jóakarát az ő Szívéből fakad és árad a mienkbe: nélküle nemcsak hogy akarni, hanem még megismerni sem tudjuk a jót! Ha pedig Ő

akarja, sikerül, mégha az egész világ összeküszik ellened, akkor is!

Tehát nem kell különös égi jel. „Ha egyáltalán különös jelre volna szükség, — mondja Szent Ignác — sokkal több és világosabb jel kellene ahhoz, hogy valaki a kevésbé tökéleteset válassza, mint ahhoz, hogy a tökéletesebb életre vállalkozzék.” Akinek az Isten önmagát tette Ideálul, annak a kevesebbrel megalkudnia és beérnie csak akkor szabad, ha az Isten világosan beláttatja vele, hogy többet nem kíván tőle, részéről beéri a kevésbé tökéletessel is.

Mikor az ifjú Correggio Róma képtárait járta, egészen elbűvölte Raffael zsenije és egyszerre nagyot dobbant a szíve, önfeledten kimondta, ami a lelkébe villant: Anch'io sono pittore! Én is festő vagyok! Nekem is megvan minden képességem ahhoz, hogy ilyen remekművet alkossak!

És Correggio-t ma Raffael mellett a világ legnagyobb festőművészei között emlegetjük!

Ha Krisztus, az örök Király, az örök Eszmény és az Ő szolgálata láttára nagyot dobban a szíved, ha a szentek hősi életének szemléletében azt veszed észre, hogy szinte ágas-

**codik benned a lélek, mert úgy érzi, hogy ez az ő világa, itt van igazán elemében, itt bon-
takoznak ki igazán a benne zúgó, fölfelé tör-
tető, örök energiák: ez a hivatás, ez a kegyelem
ihletése! Mondd ki bátran a nagy igent és
óriásként indulj el arra, amerre nagylelkűség-
ben kigyulladt szíved előrevilágít...**

**Mert akit az Úr szólít, azt a tűzön át is ma-
gához vezeti!**

T A R T A L O M J E G Y Z É K

A Király hív	—	—	—	—	—	—	—	3
Krisztus kapitánya	—	—	—	—	—	—	—	5
Az Úr katonái	—	—	—	—	—	—	—	8
Apródévek	—	—	—	—	—	—	—	11
A lovaggáütés hajnala	—	—	—	—	—	—	—	14
Hadgyakorlatok	—	—	—	—	—	—	—	16
A Grál-lovag	—	—	—	—	—	—	—	18
Szent napszám	—	—	—	—	—	—	—	20
Érett búzamezők	—	—	—	—	—	—	—	23
A nagy hódító	—	—	—	—	—	—	—	26
Hősök hőse	—	—	—	—	—	—	—	29
Szentek koszorúja	—	—	—	—	—	—	—	32
A szívek Királya	—	—	—	—	—	—	—	35
A világ Ura	—	—	—	—	—	—	—	38
Tündöklő nyomokon	—	—	—	—	—	—	—	41
Ad maiora!	—	—	—	—	—	—	—	44

A. M. D. G.

Jézustársasága Magyar Rendtartományának házai.

Jézus Szíve-Kollégium, Bp., VIII., Mária-u. 25.
Tartományfőnökség, Bölcs. Főisk., Rendház.

Manréza, Bp., I., Labanc-út 57.
Lelkigyakorlatosház és noviciátus.

Szent József-Kollégium, Szeged, Kálvária-u. 1.
Hittudományi Főiskola.

Szent Ignác-Próbációsház, Szeged, Kálvária-u. 37.
Szent István-Kollégium, Kalocsa.

Csillagvizsgáló, Gimnázium, Internátus és
rendi kisszeminarium.*

Pius-Kollégium, Pécs, Gróf Zichy Gy.-u. 6.
Gimnázium, Internátus, rendi kisszeminarium.*

Kisebb rendházak:

Hódmezővásárhely, Wlassich-u. 3.
Mezőkövesd, Borsod megye.
Nagykapornak, Zala megye.

Önálló misszióterületünkön.

(Mission Catholique, Táming, Hopeh, China.)

Szent Szaniszló-Kollégium, Táming.
Apostoli Prefektúra, Gimnázium, Internátus,
Szeminárium stb.

Kisebb központok: Tamingsien,
Tsingfenghsien,
Puyanghsien.

* Csak jezsuitának készülő, jól tanuló középiskolás fiúk nyerhetnek fölvételt a rendi kisszeminariumba, ahonnan érettségi után a Rend noviciátusába lépnek.

